

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl dne 26. dubna 2016 mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků v senátu složeném z předsedy Jaromíra Jirsy a soudců Jana Musila (soudce zpravodaje) a Vladimíra Sládečka ve věci ústavní stížnosti **Jana Kroupy**, právně zastoupeného JUDr. Petrem Tomanem, advokátem, se sídlem v Praze 2, Trojanova 12, proti jinému zásahu blíže neoznačeného orgánu veřejné moci spočívajícímu v odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu stěžovatele, proti jinému zásahu Policie České republiky, Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, Služby kriminální policie a vyšetřování, spočívajícímu v odmítnutí poskytnutí informace o odposlechu podle § 88 odst. 8 trestního řádu, proti usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 4. března 2015 č. j. 4 Pzo 1/2015-26, jakož i ve věci návrhu na zrušení ustanovení § 88 odst. 8 a 9 trestního řádu, za účasti A) **Nejvyššího soudu České republiky** a B) **Policie České republiky, Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu**, jako účastníků řízení, a za účasti 1) **Okresního soudu v Ostravě** a 2) **Vrchního státního zastupitelství v Olomouci**, jako vedlejších účastníků řízení, **t a k t o**:

- I. **Ústavní stížnost v části směřující proti usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 4. března 2015 č. j. 4 Pzo 1/2015-26 a proti jinému zásahu Policie České republiky, Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, Služby kriminální policie a vyšetřování, spočívajícímu v odmítnutí poskytnutí informace o odposlechu podle § 88 odst. 8 trestního řádu, se zamítá.**
- II. **Ve zbytku se ústavní stížnost odmítá.**
- III. **Návrh na zrušení ustanovení § 88 odst. 8 a 9 trestního řádu se odmítá.**

O d ů v o d n ě n í:

I. Namítaná porušení základních práv

1. Návrhem ve smyslu § 72 odst. 1 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“) doručeným Ústavnímu soudu dne 31. října 2014, stěžovatel brojil proti jinému zásahu orgánů veřejné moci spočívajícímu v odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu stěžovatele, v němž spatřoval porušení práva na svobodu projevu podle článku 17 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a článku 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), porušení práva na nedotknutelnost osoby a soukromí podle článku 7 odst. 1 Listiny a článku 8 Úmluvy, jakož i porušení práva na ochranu před neoprávněným zásahem do soukromého a rodinného života podle článku 10 odst. 2 Listiny. Stejným návrhem rovněž brojil proti postupu Policie České republiky, Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, Služby kriminální policie a vyšetřování (dále také „policejní orgán“), kterým mu policejní orgán odmítl poskytnout informace o odposlechu podle § 88 odst. 8 trestního řádu a který podle názoru stěžovatele vyústil v porušení jeho práva na spravedlivý

proces ve smyslu článku 36 Listiny a článku 6 odst. 1 Úmluvy a v porušení jeho práva na účinné prostředky nápravy dle článku 13 Úmluvy.

2. Druhým návrhem, který Ústavní soud obdržel dne 11. května 2015 (původně evidován pod sp. zn. II. ÚS 1371/15), se stěžovatel domáhal zrušení usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 4. března 2015 č. j. 4 Pzo 1/2015-26, jímž byl odmítnut jeho návrh na přezkoumání zákonnosti příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Uvedeným usnesením bylo podle názoru stěžovatele porušeno jeho právo na spravedlivý proces podle článku 36 Listiny a článku 6 odst. 1 Úmluvy, právo na účinné opravné prostředky dle článku 13 Úmluvy, právo na svobodu projevu dle článku 17 Listiny a článku 10 Úmluvy, právo na nedotknutelnost osoby a soukromí podle článku 7 odst. 1 Listiny a článku 8 Úmluvy, právo na ochranu před neoprávněným zásahem do soukromého a rodinného života podle článku 10 odst. 2 Listiny a také právo na ochranu tajemství zpráv podávaných telefonem podle článku 13 Listiny. K této ústavní stížnosti stěžovatel připojil rovněž návrh na zrušení ustanovení § 88 odst. 8 a 9 trestního řádu.

3. Usnesením ze dne 11. srpna 2015 č. j. III. ÚS 3457/14-42 rozhodl Ústavní soud v plénu o spojení shora uvedených věcí ke společnému řízení podle § 112 odst. 1 občanského soudního řádu ve spojení s § 63 zákona o Ústavním soudu.

4. K oběma shora uvedeným ústavním stížnostem zaslal stěžovatel dodatečně další doplňky. V doplnění ze dne 20. 5. 2015 stěžovatel sdělil Ústavnímu soudu, že se mu podařilo zjistit, že odposlech a záznam telekomunikačního provozu, týkající se jeho mobilního telefonu, byl nařizen soudcem Okresního soudu v Ostravě Mgr. Lukášem Delongem dne 20. 7. 2011, a to na návrh státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Olomouci Mgr. Rostislava Bajgera. V doplnění ze dne 20. 8. 2015 stěžovatel sdělil, že Okresní soud v Ostravě vydal dva příkazy k odposlechu jeho mobilu: a) příkaz ze dne 14. června 2011 sp. zn. 0 Nt 5863/2011/V V 155/2011, který byl vydán na dobu od 14. června 2011 do 14. října 2011; 2) příkaz ze dne 13. ledna 2012 sp. zn. 0 Nt 5810/2012/V V 22/2012, který byl vydán na dobu od 16. ledna 2012 do 16. února 2012.

II. *Skutkové okolnosti projednávané věci*

5. Z odůvodnění ústavních stížností se podává, že stěžovatel je investigativním novinářem, přičemž v době, kdy mělo dojít k tvrzenému zásahu do jeho ústavně zaručených práv, byl pracovníkem vydavatelství MAFRA, a. s., vydavatele deníku Mladá fronta Dnes, později novinářem společnosti CET 21, spol. s r.o., provozovatele televize NOVA, následně novinářem Českého rozhlasu.

6. Zásahu Ústavního soudu se stěžovatel domáhá, neboť získal informaci o tom, že v roce 2011 byl nařizen odposlech a záznam jeho telekomunikačního provozu ohledně telefonního čísla, které používá jak pro pracovní, tak pro soukromé účely. O domnělém odposlechu svého telefonu se stěžovatel dozvěděl z neoficiálních zdrojů a má za to, že byl nařizen pouze z toho důvodu, aby byl zjištěn jeho novinářský informační zdroj. Domnívá se, že k nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu došlo v souvislosti s vydáním jeho článku uveřejněného dne 11. května 2011 v deníku MLADÁ FRONTA DNES pod názvem „*Svědeckví: Dalík si řekl o 480 milionů za pandury*“, v němž byla uvedena informace o tom, že MF Dnes získala protokol

z výsledku jednoho ze svědků v uvedené kauze. O několik měsíců později byl stěžovatel vyzván policejním orgánem k podání vysvětlení podle § 158 trestního řádu, při kterém byl tázán na to, od koho a jakým způsobem získal v článku citovaný protokol o výsledku svědka, na což stěžovatel odmítl odpovědět s odkazem na ochranu novinářského zdroje.

7. Následně dne 26. července 2014 uveřejnil deník Právo článek s názvem „*Policie odposlouchávala novináře: Redaktora Práva a Janka Kroupu*“, v němž byla uvedena informace o tom, že Okresní soud v Ostravě nařídil odposlech stěžovatele v souvislosti s vyšetřováním úniku zmíněného protokolu o výsledku svědka. Jak uvádí stěžovatel, tuto informaci měla následně zveřejnit také další média.

8. V návaznosti na to zaslal dne 31. července 2014 stěžovatel žádost o poskytnutí informace o jeho případném odposlechu Policii České republiky, Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu (dále jen „ÚOOZ“), k rukám ředitele plk. Roberta Šlachty. Ten stěžovateli dopisem ze dne 29. srpna 2014 sdělil, že podle § 65 odst. 1 trestního řádu není oprávněnou osobou, která by mohla nahlížet do spisu. Dále uvedl, že sdělení stěžovatelem požadovaných informací upravuje § 88 odst. 8 trestního řádu, přičemž „*v konkrétní trestní věci, ve které bylo prováděno prověřování dle § 158 odst. 3 trestního řádu týkající se úniku protokolu o výsledku svědka S. S. není možné s odkazem na ustanovení § 88 odst. 9 trestního řádu informace o odposleších dotčených osob poskytnout*“.

9. Dne 21. ledna 2015 podal stěžovatel Nejvyššímu soudu návrh na přezkoumání zákonnosti příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a zároveň podnět k předložení věci Ústavnímu soudu. Nejvyšší soud usnesením ze dne 4. března 2015 č. j. 4 Pzo 1/2015-26 návrh odmítl analogicky podle § 265i odst. 1 písm. a) trestního řádu jako nepřipustný. Dovodil totiž, že možnost podat návrh na přezkoumání zákonnosti odposlechu má pouze osoba, která byla po pravomocném skončení věci o nařízení odposlechu oficiálně informována příslušným orgánem ve smyslu § 88 odst. 8 trestního řádu. Před pravomocným skončením věci, v níž byl vydán příkaz k odposlechu, a bez následného zaslání informace příslušným orgánem osobě uvedené v § 88 odst. 2 trestního řádu, nelze podle názoru Nejvyššího soudu návrh na přezkoumání zákonnosti příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu k Nejvyššímu soudu podat. Nejvyšší soud nepovažoval za nutné vyhovět ani druhému požadavku stěžovatele, tedy podnětu k předložení věci Ústavnímu soudu, neboť nepřijal názor, že by současná právní úprava obsažená v ustanovení § 88 trestního řádu byla protiústavní. Poukázal přitom na to, že za určitých okolností je akceptovatelný průlom do ochrany soukromí jednotlivce, byť je to možné pouze v zájmu ochrany demokratické společnosti. Je podle něj třeba vzít v úvahu, že soudní kontrola je zakotvena již v tom, že o nařízení odposlechu rozhoduje vždy pouze soudní orgán. Nad rámec svého přezkumu Nejvyšší soud dodal, že ochrana novinářského zdroje informací nemůže být bezbřehá; je tomu tak např. v případech, kdy informace je předána osobou činnou ve státním orgánu či instituci, přičemž taková osoba nemá oprávnění předmětnou informaci poskytnout komukoliv jinému, tedy ani novináři. Při posuzování zásahu spočívajícího v odhalení takového novinářského zdroje by podle Nejvyššího soudu bylo nutno zodpovědět otázku, za jakým účelem k předání informace došlo.

III. Argumentace stěžovatele

10. V první z podaných ústavních stížností stěžovatel konstatuje, že se dostal do situace, kdy nemá k dispozici žádný právní prostředek k ochraně svých základních práv, neboť mu je známo, že trestní řád neumožňuje přezkum zákonnosti odposlechu Nejvyšším soudem v případě, kdy dotčená osoba nebyla o odposlechu informována v intencích ustanovení § 88 odst. 8 trestního řádu. Proto se tímto návrhem stěžovatel dovolával přímo ochrany ze strany Ústavního soudu.

11. Stěžovatel tvrdí, že v jeho případě došlo k porušení práva na ochranu novinářského zdroje, jež je součástí práva na svobodu projevu ve smyslu článku 10 Úmluvy a článku 17 Listiny. Z výše popsaných skutkových okolností má totiž za prokázané, že orgány činné v trestním řízení vedly řízení týkající se úniku protokolu o výslechu svědka S. S. V jeho rámci měl být nařízen odposlech a záznam telekomunikačního provozu stěžovatele, jenž měl směřovat k odhalení jeho novinářského zdroje. Stěžovatel se domnívá, že orgány činné v trestním řízení nezohlednily fakt, že byl a je novinářem, a ignorovaly jeho ústavně zaručené právo na ochranu novinářského zdroje. K tomu odkazuje na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“), Ústavního soudu, ale i německého Spolkového ústavního soudu, která má podporovat jeho tvrzení o nutnosti ochrany novinářských zdrojů. Stěžovatel navíc zdůraznil, že odposlouchávané telefonní číslo používá i k soukromým účelům, a jeho odposlechem tak bylo porušeno zároveň jeho právo na soukromí.

12. Stěžovatel se dále domnívá, že k porušení jeho práv došlo také postupem ÚOOZ, jenž nesplnil svou povinnost informovat jej o provedeném odposlechu. Poukazuje na to, že ÚOOZ podle dostupných statistických údajů Policejního prezidia České republiky dlouhodobě neplní povinnost poskytovat informace o provedených odposleších. ÚOOZ podle stěžovatele účelově obchází smysl ustanovení § 88 odst. 9 trestního řádu, pokud jej interpretuje tak, že důvodem neposkytnutí informace o nařízeném odposlechu je pouze skutečnost, že bylo vedeno řízení o zločinu spáchaném organizovanou skupinou, přičemž přehlídí nutnost kumulativního splnění další podmínky, a to řízení o zločinu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let. Podle stěžovatele je tedy pravděpodobné, že ÚOOZ neposkytl stěžovateli informaci o provedeném odposlechu v rozporu se zákonem, čímž mu zabránil podat návrh na přezkum zákonnosti tohoto odposlechu k Nejvyššímu soudu. Tímto postupem mělo dojít k porušení jeho práva na spravedlivý proces. Stěžovatel zdůrazňuje, že posouzení ústavnosti tohoto postupu ÚOOZ je otázkou zásadního významu, neboť svým rozsahem přesahuje individuální případ stěžovatele.

13. V pořadí druhou ústavní stížností stěžovatel namítá, že k porušení jeho práv došlo formalistickým přístupem Nejvyššího soudu při posuzování otázky přípustnosti návrhu na přezkum zákonnosti příkazu k odposlechu. Podle stěžovatele měl Nejvyšší soud v jeho případě i přes absenci uvedených formálních podmínek přezkum zákonnosti nařízeného odposlechu provést, neboť k tomu byly splněny podmínky materiální. V této souvislosti stěžovatel poukazuje na to, že prokazatelně ví o tom, že odposlech jeho telefonního čísla byl nařízen a že jeho jediným důvodem bylo zjištění jeho novinářského zdroje; zároveň opakuje svoji domněnku stran nezákonného zadržování informací o odposlechu ze strany ÚOOZ. S ohledem na výrazný ústavněprávní rozměr celé situace je podle něj nutné považovat postup Nejvyššího soudu za přepjaté

formalistický, neboť jím ve svém důsledku došlo k faktickému odepření možnosti stěžovatele se bránit proti nezákonnému postupu státních orgánů.

14. Současně s ústavní stížností stěžovatel navrhl zrušení ustanovení § 88 odst. 8 a odst. 9 trestního řádu, neboť se domnívá, že jejich formalistická aplikace vede k absurdním situacím, ve kterých osoby, kterým sice nebyla informace o jejich odposlechu poskytnuta oficiálně, přesto jí však prokazatelně disponují, nemají reálnou možnost domoci se soudního přezkumu zákonnosti nařízení odposlechu. Takovou situaci stěžovatel považuje za protiústavní.

IV. Průběh řízení před Ústavním soudem

15. Na základě stěžovatelem tvrzených skutečností a předložených důkazů se Ústavní soud v souladu s § 42 odst. 4 zákona o Ústavním soudu rozhodl vyžádat vyjádření od Okresního soudu v Ostravě, jakož i kopie případných příkazů k odposlechu předmětného telefonního čísla. Současně vyzval k vyjádření Nejvyšší soud a Policii ČR, Útvar pro odhalování organizovaného zločinu.

16. Okresní soud v Ostravě přípisem ze dne 3. července 2015 Ústavnímu soudu oznámil, že odposlech a záznam telekomunikačního provozu ve vztahu k uvedené účastnické stanici byl podle § 88 odst. 1 trestního řádu nařízen nejprve příkazem soudkyně Okresního soudu v Ostravě ze dne 14. června 2011 sp. zn. 0 Nt 5863/2011/V V 155/2011, který byl vydán na dobu od 14. června 2011 do 14. října 2011. Následně dne 13. ledna 2012 byl vydán příkaz soudkyně Okresního soudu v Ostravě sp. zn. 0 Nt 5810/2012/V V 22/2012, kterým byl nařízen odposlech a záznam telekomunikačního provozu ve vztahu ke stěžovateli na dobu od 16. ledna 2012 do 16. února 2012. Oba uvedené příkazy byly nařízeny v souvislosti s trestním řízením vedeným pro podezření ze spáchání zvláště závažného zločinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. c) trestního zákoníku, kterého se měla dopustit blíže neustanovená úřední osoba, popř. osoby z řad zaměstnanců Nejvyššího státního zastupitelství, Vrchního státního zastupitelství v Praze nebo příslušník či občanský zaměstnanec Policie ČR, Útvaru pro odhalování korupce a finanční kriminality Služby kriminální policie a vyšetřování. Mělo jít o osobu, která stěžovateli poskytla kopii výsledku utajovaného svědka a jeho pravou totožnost.

17. Nejvyšší soud ve svém vyjádření ze dne 18. února 2016 odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí a uvedl, že je v něm dostatečně jasně formulováno, proč musel být návrh na přezkoumání zákonnosti příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu odmítnut. Konstatoval, že při svém rozhodování vycházel z existující právní úpravy, která jistě nepatří mezi nejdokonalejší, ale není a ani nemůže být úkolem obecných soudů nerespektovat platnou právní úpravu jejím obcházením či dokonce jejím výslovným porušováním, jak se toho domáhal stěžovatel. Nejvyšší soud nejednal přepjatě formalisticky, nýbrž pouze postupoval podle platné právní úpravy, a to navíc za situace, kdy stěžovatel dokládal, že byl odposloucháván, pouze svým prohlášením a fotokopii novinových článků. Z toho důvodu Nejvyšší soud nespátřuje žádný důvod ke zrušení svého rozhodnutí.

18. Jelikož Nejvyšší soud neuvedl ve svém vyjádření žádné další skutečnosti, které by stěžovateli z předchozího řízení nebyly známy, Ústavní soud nepovažoval za nutné zasílat je stěžovateli k eventuální replice.

19. Ve smyslu § 44 zákona o Ústavním soudu rozhodl Ústavní soud ve věci bez konání ústního jednání, neboť od něj nebylo lze očekávat další objasnění věci.

V. Obecná východiska

20. Ústavní soud je dle článku 83 Ústavy soudním orgánem ochrany ústavnosti. Není součástí soustavy obecných soudů a nepřísluší mu právo zasahovat do jejich rozhodovací činnosti, nejde-li o otázky ústavněprávního významu. Pravomoc Ústavního soudu je založena výlučně k přezkumu rozhodnutí z hlediska dodržení ústavněprávních principů, tj. zda v řízení (rozhodnutím v něm vydaným) nebyla dotčena předpisy ústavního pořádku chráněná práva nebo svobody jeho účastníka, zda řízení bylo vedeno v souladu s ústavními principy, a zda je lze jako celek pokládat za spravedlivé (viz např. usnesení ze dne 26. ledna 2016 sp. zn. III. ÚS 3624/15; všechna citovaná rozhodnutí Ústavního soudu dostupná v internetové databázi NALUS - <http://nalus.usoud.cz>). Přezkum vykonávaný Ústavním soudem představuje prostředek *ultima ratio*, tedy institucionální mechanismus, jenž nastupuje v případě selhání prostředků ostatních. Zásada subsidiarity, kterou je Ústavní soud vázán, tak odráží i princip minimalizace zásahů Ústavního soudu do pravomoci jiných orgánů, jejichž rozhodnutí jsou v řízení o ústavních stížnostech přezkoumávána (nález ze dne 13. července 2000 sp. zn. III. ÚS 117/2000).

21. Odposlech a záznam telekomunikačního provozu, jako nástroj odhalování a stíhání trestné činnosti, představuje výrazný zásah do základních práv. Právo na ochranu tajemství zpráv podávaných telefonem, plynoucí z článku 13 Listiny, je konkretizací ústavně chráněného práva na soukromí ve smyslu článku 10 Listiny. Toto základní právo svou povahou a významem spadá mezi základní lidská práva a svobody, neboť spolu se svobodou osobní a dalšími ústavně zaručenými základními právy dotváří osobnostní sféru jedince, jehož individuální integritu, jako zcela nezbytnou podmínku důstojné existence jedince a rozvoje lidského života vůbec, je nutno respektovat a důsledně chránit (nález ze dne 13. února 2000 sp. zn. IV. ÚS 536/2000). Jestliže ústavní pořádek České republiky připouští průlom této ochrany, děje se tak pouze a výlučně v zájmu ochrany demokratické společnosti, případně v zájmu ústavně zaručených základních práv a svobod jiných; sem spadá především nezbytnost daná obecným zájmem na ochraně společnosti před trestnými činy a na tom, aby takové činy byly zjištěny a potrestány. Zásah do soukromí je tedy v zásadě omezen především nezbytností takového postupu. V opačném případě totiž hrozí nebezpečí, že se výkon státní moci v trestním řízení stane nástrojem libovůle jejich dočasných držitelů proti jednotlivci (nález ze dne 27. ledna 2010 sp. zn. II. ÚS 2806/08). K tomu, aby nebyly překročeny meze nezbytnosti, musí existovat systém adekvátních a dostatečných záruk, skládající se z odpovídajících právních předpisů a účinné kontroly jejich dodržování (nález ze dne 22. ledna 2001 sp. zn. II. ÚS 502/2000, nález ze dne 27. srpna 2001 sp. zn. IV. ÚS 78/01, nález ze dne 27. září 2007 sp. zn. II. ÚS 789/06).

22. V systému Úmluvy je důvěrnost korespondence, včetně důvěrnosti telefonní komunikace, chráněna jako součást práva na soukromý a rodinný život podle článku 8

Úmluvy. Do výkonu tohoto práva může stát zasáhnout pouze v případě, je-li to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných. ESLP ve své rozhodovací činnosti klade důraz na zákonnost zásahu, včetně požadavků na kvalitu zákona, na jehož základě byl zásah proveden. Aby bylo možno považovat zásah za legální, musí být takový zákon přístupný, předvídatelný a v souladu s vládou práva (rozsudek ESLP ve věci *Association for European Integration and Human Rights and Ekimdzhiev proti Bulharsku* ze dne 28. června 2007 č. 62540/00, § 71 a násl.). Zákonné záruky proti zneužití odposlechu jsou podle ESLP dostatečné, pokud je zákonem jasně definován okruh osob, které mohou být odposlouchávány, druh trestných činů, při jejichž stíhání lze odposlechu využít, a současně je stanovena omezená doba odposlechu, způsob nakládání se získanými daty a podmínky jejich zničení (rozsudek ESLP ve věci *Kruslin proti Francii* ze dne 24. dubna 1990 č. 11801/85, § 30; rozsudek ve věci *Valenzuela Contreras proti Španělsku* ze dne 30. července 1998 č. 27671/95, § 46). ESLP navíc požaduje, aby tajné sledování osob podléhalo účinné vnější kontrole a aby v momentě, kdy nehrozí zmaření účelu odposlechu, byla dotčená osoba o provedeném odposlechu informována (rozsudek ESLP ve věci *Association for European Integration and Human Rights and Ekimdzhiev proti Bulharsku* ze dne 28. června 2007 č. 62540/00, § 85 a násl., § 90).

23. Tajné odposlouchávání osob však nemusí nutně zasahovat pouze do práva na soukromí a ochranu korespondence. V případě, že je účelem odposlechu odhalení novinářského zdroje, může být takovýmto postupem ohroženo i právo na svobodu projevu ve smyslu článku 17 Listiny a článku 10 Úmluvy. Právo na ochranu novinářského zdroje je totiž nezbytnou součástí práva na svobodu projevu. Jak v minulosti konstatoval Ústavní soud, svobodný tisk závisí na svobodném toku informací od sdělovacích prostředků k čtenářům a od čtenářů ke sdělovacím prostředkům. Novináři tedy běžně závisejí na svých zdrojích z řad veřejnosti kvůli přísunu informací o otázkách veřejného zájmu. Někteří jednotlivci (zdroje) poskytují tajné nebo citlivé informace, v očekávání, že žurnalisté je poskytnou národnímu nebo mezinárodnímu publiku, aby dosáhli publicity a podnítili veřejnou diskusi. V mnoha případech je anonymita zdroje předběžnou podmínkou, na základě níž je informace poskytována od zdroje k novináři; to může být motivováno např. strachem z prozrazení, který by mohl nepříznivě ovlivnit fyzickou bezpečnost nebo jistotu pracovního místa informátora (srov. náleze ze dne ze dne 27. září 2005 sp. zn. I. ÚS 394/04).

24. Význam ochrany novinářských zdrojů pro svobodu projevu potvrzuje ve své judikatuře rovněž ESLP, který již ve věci *Goodwin proti Spojenému království* konstatoval, že bez takové ochrany by mohla být ohrožena role tisku jako veřejného strážce („hlídacího psa“), jehož úkolem je poskytovat veřejnosti přesné a spolehlivé informace. S ohledem na důležitost ochrany novinářských zdrojů pro svobodu tisku v demokratické společnosti a potenciálně zmrazující efekt, který příkaz k prozrazení zdroje má na výkon této svobody, nemůže být takové opatření slučitelné s článkem 10 Úmluvy, pokud není ospravedlněno převažujícím požadavkem ve veřejném zájmu (rozsudek ESLP ve věci *Goodwin proti Spojenému království* ze dne 27. března 1996 č. 17488/90, § 39, rozsudek ESLP ve věci *Sanoma Uitgevers B. V. proti Nizozemsku* ze dne 14. září 2010 č. 38224/03, § 89). Ochrana novinářských zdrojů přitom podle judikatury ESLP není omezena pouze na informace získané z poctivých zdrojů. Jak ESLP zdůraznil, právo novinářů zamlčet své zdroje nemůže být považováno za pouhé

privilegium, které je možné jim přiznat nebo odejmout v závislosti na zákonnosti nebo nezákonnosti těchto zdrojů, ale za opravdový atribut práva na informace, s nímž je třeba nakládat s největší obezřetností (rozsudek ESLP ve věci *Tillack proti Belgii* ze dne 27. listopadu 2007 č. 20477/05, §65; rozsudek ESLP ve věci *Nagla proti Lotyšsku* ze dne 16. července 2013 č. 73469/10, §97). Samotné jednání novinářského zdroje proto bude pouze jeden z faktorů, které musejí být vzaty v úvahu při poměrování, zda zájem na odhalení zdroje převáží nad jeho ochranou (rozsudek ESLP ve věci *Financial Times Ltd a další proti Spojenému království* ze dne 15. prosince 2009 č. 821/03, § 63).

25. Právo na svobodu projevu a z něj vyplývající právo na ochranu novinářského zdroje tedy nejsou právy absolutními, nýbrž mohou být omezeny zákonem ve prospěch ochrany jiných ústavně chráněných zájmů (srov. náleze ze dne 24. ledna 2012 sp. zn. Pl. ÚS 10/09). V souvislosti s probíhajícím trestním řízením může být takovýmto chráněným zájmem objasnění prošetřované trestné činnosti, včetně zabránění jejímu pokračování, opakování či dokonání. Ustanovení § 88 trestního řádu představuje zákonný podklad pro případné prolomení ochrany novinářského zdroje, neboť umožňuje za splnění zákonných podmínek nařídít odposlech a záznam telekomunikačního provozu ve vztahu k uživateli telefonní stanice, který je uveden v soudním příkaze, nehledě na to, zda jde o novináře či nikoliv. Ze shora uvedené judikatury Ústavního soudu i ESLP vyplývá, že v případě nařizování odposlechu telefonní stanice, užívané novinářem, je kromě ostatních zákonných podmínek odposlechu nutné zvažovat také přiměřenost zásahu do práva na svobodu projevu vyplývající z konkrétních okolností případu. Při rozhodování o nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu musejí tedy obecné soudy mimo jiné zvažovat, zda tímto opatřením nedojde k zásahu do práva na ochranu novinářských zdrojů, resp. práva na svobodu projevu, a v případě, kdy takový zásah identifikují, mají povinnost pečlivě posoudit, zda takový zásah není nepřiměřený ve vztahu ke sledovanému cíli, kterým je objasnění šetřené trestné činnosti.

26. Nezbytnou zárukou přípustnosti odposlechů z hlediska požadavků kladených ústavněprávními předpisy je soudní přezkum *ex ante*, jenž má formu soudního příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Soudní kontrola musí být důsledná a efektivní, zejména s ohledem na povahu daného řízení, které nepředpokládá účast protistrany před rozhodnutím soudu. Úloha soudu je tedy i ve „vyvažování“ procesní situace a je nepřipustné, aby se soud dostal do pozice pouhého „pomocníka“ veřejné žaloby, protože musí být vždy nestranný. V praktické podobě se efektivita soudní ochrany projevuje v odůvodnění soudního příkazu, které odpovídá jak požadavkům zákona, tak ústavním principům, z nichž zákonné ustanovení vychází (náleze ze dne 27. září 2007 sp. zn. II. ÚS 789/06).

27. Neméně důležitou zárukou kontroly ústavnosti odposlechů, kterou ve shora citované judikatuře zmiňuje rovněž ESLP, je povinnost orgánů činných v trestním řízení informovat dotčenou osobu po pravomocném skončení věci o provedeném odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu (§ 88 odst. 8 trestního řádu). Tuto povinnost má státní zástupce nebo policejní orgán, jehož rozhodnutím byla věc pravomocně skončena, a v řízení před soudem předseda senátu soudu prvního stupně. Informace musí dle zákonné úpravy obsahovat označení soudu, který příkaz k odposlechu vydal, délku trvání odposlechu a datum jeho ukončení. Informační povinnost musí být splněna po pravomocném skončení věci, nejde-li o některou z výjimek, které upravuje § 88 odst. 9 trestního řádu a u nichž je podání informace ze zákona zcela vyloučeno, přičemž tyto výjimky je možno interpretovat jako situace, kdy by mohl být účel odposlechu

ohrožen (viz KMEC, Jiří et al.: Evropská úmluva o lidských právech. Praha: C. H. Beck, 2012, str. 923).

28. Informační povinnost orgánů činných v trestním řízení má význam nejen sama o sobě, ale je zároveň formálním předpokladem toho, aby se dotčená osoba mohla domáhat přezkumu zákonnosti (a potažmo také ústavnosti) odposlechu Nejvyšším soudem v řízení podle § 314l trestního řádu. Součástí informace podle § 88 odst. 8 trestního řádu je proto poučení o možnosti podat návrh k přezkumu Nejvyšším soudem, a to ve lhůtě šesti měsíců ode dne doručení informace. Jelikož ustanovení § 314l odst. 1 trestního řádu omezuje okruh navrhovatelů na osoby uvedené v § 88 odst. 8 trestního řádu, a tedy na osoby o odposlechu oficiálně informované, právní úprava fakticky vylučuje, aby návrh na přezkum odposlechu podala osoba, která dosud nebyla o odposlechu vyrozuměna oficiální cestou. Řádné plnění informační povinnosti podle § 88 odst. 8 trestního řádu orgány činnými v trestním řízení má proto z hlediska ochrany základních práv vysokou důležitost. Jednak zajišťuje, aby se dotčená osoba o provedeném odposlechu vůbec zpětně dozvěděla, a zároveň je zákonným předpokladem toho, aby se tato osoba mohla domáhat *ex post* soudního přezkumu tohoto odposlechu.

VI. *Vlastní posouzení ústavní stížnosti*

29. Argumentace ústavní stížnosti je vedena na několika odlišných rovinách, které však spolu vzájemně úzce souvisejí. V první řadě stěžovatel spatřuje zásah do svých práv v samotném provedení odposlechu, který měl podle jeho názoru porušit jeho právo na ochranu novinářského zdroje a na soukromí a důvěrnost korespondence. Za další protiústavní zásah do svých práv stěžovatel považuje odepření poskytnutí informace o prováděném odposlechu ze strany Policie České republiky, Služby kriminální policie a vyšetřování, ÚOOZ, které bylo podle jeho domněnek svévolné a protizákonné a které mu ve svém důsledku znemožnilo domáhat se přezkumu Nejvyšším soudem. Zároveň stěžovatel rovněž brojí proti postupu Nejvyššího soudu, který svým rozhodnutím ze dne 4. března 2015 č. j. 4 Pzo 1/2015-26 odmítl pro nepřípustnost jeho návrh na přezkoumání zákonnosti odposlechu, čímž mu měl odepřít ochranu proti shora uvedeným zásahům do základních práv.

30. Ústavní soud se musel nejprve zabývat otázkou ústavnosti postupu Nejvyššího soudu, který odmítl přezkoumat návrh stěžovatele, a tedy se i vyjádřit k ústavnosti domnělého odposlechu. Jak bylo uvedeno výše, z dikce § 314l ve spojení s § 88 odst. 8 trestního řádu vyplývá, že zákonným předpokladem pro podání návrhu na přezkoumání zákonnosti příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu k Nejvyššímu soudem je jednak pravomocné skončení věci, v níž byl příkaz vydán, a jednak skutečnost, že příslušný orgán dotčenou osobu informoval o provedeném odposlechu. Z textu zákona tedy jednoznačně vyplývá, že návrh na přezkum zákonnosti odposlechu nemůže podat osoba, která o provedeném odposlechu nebyla řádně vyrozuměna ve smyslu § 88 odst. 8 trestního řádu, resp. takové podání nemůže být Nejvyšším soudem věcně projednáno. K tomuto výkladu se přiklání nejen praxe Nejvyššího soudu (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. dubna 2013 sp. zn. 4 Pzo 2/2013, ze dne 22. dubna 2015 sp. zn. 4 Pzo 5/2014), ale také komentářová literatura (viz ŠÁMAL, Pavel et al.: Trestní řád: komentář. 3. díl. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3623). Krom textu zákona je navíc třeba přihlídnout k tomu, že účelem dotčených zákonných ustanovení je zajistit ochranu základním právům odposlechem dotčených osob tak, aby současně nebyl

ohrožen smysl a účel trestního řízení, v jehož rámci byl odposlech pořízen, či trestního řízení jiného. Z toho důvodu zákonodárce zvolil úpravu, která umožňuje soudní přezkum zákonnosti provedeného odposlechu až za situace, kdy je dané trestní řízení skončeno a osoba je o odposlechu oficiálně vyrozuměna. Je zřejmé, že takto nastavený systém klade vysoké nároky na ty orgány činné v trestním řízení, které mají v konkrétním případě infomační povinnost ve smyslu § 88 odst. 8 trestního řádu, to však nic nemění na tom, že trestní řád nedává Nejvyššímu soudu prostor pro přezkum zákonnosti odposlechu v případě, kdy je návrh podán neoprávněnou osobou, tj. osobou, která nebyla o odposlechu oficiálně vyrozuměna, protože trestní řízení, v jehož rámci byl odposlech nařízen, nebylo dosud skončeno.

31. V projednávaném případě se stěžovatel o odposlechu dozvěděl z médií, přičemž mu tato informace měla být údajně potvrzena také z dalších neoficiálních zdrojů, jež stěžovatel sám nehodlá označit. O odposlechu nebyl nikým oficiálně vyrozuměn a v návrhu k Nejvyššímu soudu svoji domněnku o tom, že byl vůči němu odposlech skutečně realizován, dokládá pouze svým tvrzením, novinovými články a vyrozuměním Policie ČR, ÚOOZ, který obdržel v reakci na žádost o informaci stran tvrzeného odposlechu.

32. Pokud za této situace Nejvyšší soud odmítl návrh stěžovatele věcně projednat, jednal podle názoru Ústavního soudu v souladu se zněním zákona a v rámci svých pravomocí. Zdůvodnění Nejvyššího soudu, že před pravomocným skončením věci, v níž byl vydán příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, a bez následného zaslání informace předsedou senátu soudu prvního stupně, resp. státním zástupcem či policejním orgánem osobě uvedené v § 88 odst. 2 tr. ř., nelze návrh na přezkoumání zákonnosti příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu k Nejvyššímu soudu podat, je z ústavněprávního hlediska akceptovatelné.

33. Soudci, včetně soudců Nejvyššího soudu, jsou při rozhodování vázáni zákonem (čl. 95 odst. 1 Ústavy, § 79 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů). Ústavní soud neshledal, že by Nejvyšší soud postupoval v rozporu se zákonem, že by postupoval přepjatě formalisticky či jinak zasáhl do základních práv stěžovatele.

34. Ústavní soud nemohl stěžovateli přisvědčit ani v dalších námitkách týkajících se tvrzených zásahů do základních práv. Odposlech a záznam telekomunikačního provozu, jakožto prostředek odhalování, a potažmo i prevence trestné činnosti, je legitimním prostředkem, kterým lze za určitých okolností zasáhnout do práva na soukromí, jakož i do práva novináře na ochranu novinářských zdrojů. Vyvažování přiměřenosti takového zásahu je v první řadě úkolem obecných soudů, které rozhodují o nařízení odposlechu, a které musejí v tomto smyslu svá rozhodnutí řádně odůvodnit. Teprve až poté, co je trestní řízení pravomocně skončeno a dotčená osoba je o odposlechu vyrozuměna, dává zákonodárce této osobě možnost nechat zákonnost odposlechu a tedy i předmětný příkaz k odposlechu přezkoumat v dalším soudním řízení před Nejvyšším soudem podle § 314l tr. řádu. Jak již bylo výše zdůrazněno, hlavní zákonnou zárukou je v tomto smyslu řádné plnění informační povinnosti ze strany příslušných orgánů.

35. Pokud by Ústavní soud zjistil, že tato povinnost byla orgány činnými v trestním řízení opomenuta, přestože již bylo trestní řízení pravomocně skončeno a ve věci nemohly být uplatněny výjimky ve smyslu § 88 odst. 9 trestního řádu, musel by nutně dospět k závěru, že došlo k zásahu do základních práv stěžovatele, neboť by tak

stěžovateli byla upřena možnost domáhat se ochrany před Nejvyšším soudem. V projednávaném případě však Ústavní soud důvod ke svému zásahu neshledal.

36. Ústavní soud ze spisového materiálu zjistil, že k odepření poskytnutí informace ve smyslu § 88 odst. 8 trestního řádu došlo v souladu se zákonem.

37. Trestní řízení ve věci, v níž byl odposlech nařízen, nebylo doposud pravomocně skončeno, proto uživatel telefonu nebyl ve smyslu § 88 odst. 8, 9 trestního řádu informován o odposlechu.

38. Za této situace nemohl Ústavní soud dále posuzovat, zda orgány činné v trestním řízení dodržely všechny zákonné podmínky pro nařízení odposlechu, tedy např. to, zda byl samotný zásah spočívající v nařízení a provedení odposlechu přiměřený; nemohl posuzovat ani otázku, jakou váhu je třeba přiznat ochraně novinářského zdroje. Ústavní soud musí i v daném případě ctít obecný princip *subsidiarity* ústavní stížností, jež požaduje, aby před jeho případným zásahem byly řádně vyčerpány všechny dostupné prostředky ochrany práv stěžovatele. Takovým dostupným přezkumem je v posuzované věci řízení před Nejvyšším soudem podle § 314l tr. řádu.

39. Opětovného posouzení věci Nejvyšším soudem se stěžovatel může domoci za situace, kdy pominou překážky v plnění informační povinnosti; tehdy může stěžovatel znovu iniciovat řízení před Nejvyšším soudem ve smyslu § 314l trestního řádu; tato cesta je pro stěžovatele i nadále otevřena.

40. Jak bylo řečeno shora (bod 35) důvod k zásahu Ústavního soudu by byl dán ve dvou situacích: 1) jestliže by orgány činné v trestním řízení opomenuly informační povinnost podle § 88 odst. 8 tr. řádu, přestože již bylo trestní řízení pravomocně skončeno a ve věci nemohly být uplatněny výjimky ve smyslu § 88 odst. 9 tr. řádu; 2) jestliže by Nejvyšší soud v řízení o přezkoumání zákonnosti odposlechu ve smyslu § 314l tr. řádu odepřel stěžovateli poskytnout ochranu proti zásahům do základních práv. V posuzovaném případě takové situace nenastaly.

41. Stěžovatelův návrh, aby Ústavní soud vyslovil, že postupem orgánů činných v trestním řízení došlo k porušení práva na ochranu novinářského zdroje, jež je součástí práva na svobodu projevu ve smyslu článku 10 Úmluvy a článku 17 Listiny, že bylo porušeno stěžovatelovo právo na nedotknutelnost osoby a soukromí dle článku 7 odst. 1 Listiny a článku 8 Úmluvy a právo na ochranu před neoprávněným zásahem do soukromého a rodinného života dle článku 10 odst. 2 Listiny, právo na spravedlivý proces podle článku 36 Listiny a článku 6 odst. 1 Úmluvy a právo na účinné opravné prostředky dle článku 13 Úmluvy, a aby Ústavní soud zrušil napadené rozhodnutí Nejvyššího soudu, je návrhem zčásti předčasným a zčásti nedůvodným.

42. Ústavní soud neshledal, že by rozhodnutím Nejvyššího soudu, napadeným ústavní stížností, došlo k porušení ústavně zaručených práv nebo svobod stěžovatele. Z tohoto důvodu byl Ústavní soud nucen podanou ústavní stížnost mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků podle ustanovení § 82 odst. 1 zákona o Ústavním soudu zamítnout.

VII.

Akcerorický návrh na zrušení zákonných ustanovení

43. Spolu s ústavní stížností podal stěžovatel podle ust. § 74 zákona o Ústavním soudu návrh na zrušení ustanovení § 88 odst. 8 a 9 trestního řádu, která znějí:

„(8) Státní zástupce nebo policejní orgán, jehož rozhodnutím byla věc pravomocně skončena, a v řízení před soudem předseda senátu soudu prvního stupně po pravomocném skončení věci, informuje o nařízeném odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu osobu uvedenou v odstavci 2, pokud je známa. Informace obsahuje označení soudu, který vydal příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, délku trvání odposlechu a datum jeho ukončení. Součástí informace je poučení o právu podat ve lhůtě šesti měsíců ode dne doručení této informace Nejvyššímu soudu návrh na přezkoumání zákonnosti příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Předseda senátu soudu prvního stupně podá informaci bezodkladně po pravomocném skončení věci, státní zástupce, jehož rozhodnutím byla věc pravomocně skončena, bezodkladně po uplynutí lhůty pro přezkoumání jeho rozhodnutí nejvyšším státním zástupcem podle § 174a a policejní orgán, jehož rozhodnutím byla věc pravomocně skončena, bezodkladně po uplynutí lhůty pro přezkoumání jeho rozhodnutí státním zástupcem podle § 174 odst. 2 písm. e).“

(9) Informaci podle odstavce 8 předseda senátu, státní zástupce nebo policejní orgán nepodá v řízení o zločinu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let spáchaném organizovanou skupinou, v řízení o trestném činu spáchaném ve prospěch organizované zločinecké skupiny, v řízení o trestném činu účasti na organizované zločinecké skupině (§ 361 trestního zákoníku), nebo pokud se na spáchání trestného činu podílelo více osob a ve vztahu alespoň k jedné z nich nebylo trestní řízení doposud pravomocně skončeno, nebo pokud je proti osobě, již má být informace sdělena, vedeno trestní řízení, anebo pokud by poskytnutím takové informace mohl být zmařen účel trestního řízení, včetně řízení uvedeného v odstavci 6, nebo by mohlo dojít k ohrožení bezpečnosti státu, života, zdraví, práv a svobod osob.“

44. Čtvrtý senát Ústavního soudu nesdílí stěžovatelův názor, že citovaná ustanovení trestního řádu jsou rozporná s ústavními předpisy, a proto nepředložil plénu Ústavního soudu návrh na zrušení těchto zákonných ustanovení ve smyslu ust. § 64 odst. 1 písm. c) zákona o Ústavním soudu.

45. Nehledě na předchozí konstatování, a nad rámec posouzení konkrétních okolností nyní posuzované věci, Ústavní soud pokládá za vhodné k platné právní úpravě *obiter dictum* uvést:

46. Situace, kdy je zákonodárce stavěn před úkol upravit způsob řešení střetu mezi různými individuálními a skupinovými zájmy, je vždy velmi kontroverzní. Ústavní předpisy připouštějí, aby v případě kolize mezi různými ústavními hodnotami zákonodárce zákonem stanovil meze základních práv a svobod; při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu; taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena (článek 4 odst. 2, 3, 4 Listiny).

47. Možnost zákonného omezení základních práv a svobod se vztahuje také na stěžovatelem zmiňovanou svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace (čl. 17 odst. 4 Listiny), listovní a telekomunikační tajemství (čl. 13 Listiny), nedotknutelnost osoby a jejího soukromí (čl. 7 odst. 1 Listiny).

48. Významným zájmem, který nejčastěji může kolidovat se zmíněnými základními právy, je legitimní zájem demokratické společnosti na účinném potírání nebezpečných forem kriminality, jako je např. terorismus, organizovaná kriminalita, korupce ve veřejném životě, tzv. praní peněz.

49. Je rovněž třeba zohlednit, že bezpodmínečné prosazování základních práv a svobod jednotlivce v trestním řízení se může ocitnout ve střetu s individuálními zájmy jiných osob, které mohou být na trestním řízení zúčastněny, jako jsou osoby poškozené, svědci, oznamovatelé apod.

50. Obecným principem právního státu je požadavek, aby přípustné omezení základních práv bylo proporcionální ve vztahu k cíli, který je zákonodárcem sledován; proto je např. použití některých trestněprocesních metod a prostředků, kterými se razantně zasahuje do základních práv a svobod, omezeno jen na stíhání zvláště závažných deliktů.

51. Stejně nezbytné je, aby použití takových prostředků bylo podrobeno účinným kontrolním mechanismům, bránícím jejich zneužívání; v trestním řízení jde jednak o dohled a dozor státního zástupce nad přípravným řízením, ale především o soudní kontrolu, uplatňovanou ve všech fázích trestního stíhání.

52. Za zmínku stojí, že kontrolní mechanismy, střežící lidská práva, fungují i vně orgánů činných v trestním řízení. V České republice např. existuje jako orgán Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR „Stálá komise pro kontrolu použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací“ (viz <http://www.psp.cz/sqw/text/fsnem.sqw?id=1139>), na niž se mohou obracet se svými podněty i občané.

53. Ústavní soud připouští, že právní úprava informování dotčených osob o nařízení a provedení odposlechu, obsažená v ustanovení § 88 odst. 8 a 9 trestního řádu, je kritizovatelná i z obecných pozic, obsažených v ústavní stížnosti. Pochybnosti o účinnosti kontroly ze strany Nejvyššího soudu mohou vyvstat zejména v situacích, kdy trestní řízení, v jehož rámci byl prováděn odposlech, trvá příliš dlouho, což osobu dotčenou odposlechem omezuje v možnosti podat příslušný návrh ve smyslu § 314/ trestního řádu. *De lege ferenda* by měl zákonodárce tyto kritické připomínky zvážit a eventuálně právní úpravu zdokonalit, např. stanovením maximální doby, po níž lze poskytnutí informace o odposlechu odkládat. Nicméně v posuzované věci tyto vznášené námitky nevedou jednoznačně k závěru o protiústavnosti napadené právní úpravy.

54. Za zmínku stojí, že také v zahraničních právních úpravách je problematika následného informování dotčených osob o provedeném odposlechu mimořádně pečlivě zvažována, přičemž dochází k postupnému sladování zájmu na účinné ochraně základních práv se zájmem na efektivním potírání nebezpečných forem kriminality. Jako příklad může sloužit úprava institutu označovaného jako „Benachrichtigungspflicht“, obsažená u ustanovení § 101 odst. 4 až 6 německého trestního řádu (StPO), k jehož podstatné novelizaci došlo s účinností od 1. 1. 2008

(BGBl I S. 3198). Je možno konstatovat, že tato nová německá zákonná úprava se v podstatných rysech shoduje s platnou českou právní úpravou.

55. Zmíněná německá zákonná úprava byla posuzována Spolkovým ústavním soudem, který nálezem druhého senátu ze dne 12. 10. 2011 sp. zn. 2 BvR 236/08 (viz BVerfGE 129, 208-268) vyslovil její ústavní konformitu (viz http://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Entscheidungen/DE/2011/10/rs20111012_2bvr023608.html).

56. Je možno konstatovat, že citované rozhodnutí německého Spolkového ústavního soudu se opírá mj. o judikaturu ESLP; jeho ústavněprávní závěry jsou akceptovatelné též v poměrech českého ústavního pořádku, i když se pochopitelně vztahují k poněkud odlišné trestněprocesní úpravě.

VIII.

Závěr

57. Po shrnutí shora řečeného Ústavní soud uzavírá: Podaná ústavní stížnost je v části směřující proti usnesení Nejvyššího soudu České republiky a proti jinému zásahu Policie České republiky, Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, Služby kriminální policie a vyšetřování, spočívajícímu v odmítnutí poskytnutí informace o odposlechu podle § 88 odst. 8 trestního řádu, nedůvodná, a proto se zamítá podle ustanovení § 82 odst. 1 zákona o Ústavním soudu.

58. V části směřující proti jinému zásahu blíže neoznačeného orgánu veřejné moci, spočívajícímu v odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, je ústavní stížnost podána předčasně, a Ústavní soud ji proto musel odmítnout jako nepřipustnou podle ustanovení § 43 odst. 1 písm. e) zákona o Ústavním soudu.

59. Čtvrtý senát Ústavního soudu nepokládá stěžovatelem napadená ustanovení § 88 odst. 8 a odst. 9 trestního řádu za rozporná s ústavními předpisy, a proto ve smyslu ust. § 64 odst. 1 písm. c) zákona o Ústavním soudu *a contrario* nepředložil plénu Ústavního soudu návrh na zrušení těchto zákonných ustanovení.

P o u č e n í : Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 26. dubna 2016

Jaromír Jirsa
předseda senátu Ústavního soudu